

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Majandus- ja rahanduskomisjon

ESIALGNE
2006/2270(INI)

12.3.2007

RAPORTI PROJEKT

Valge raamat: finantsteenuste poliitika (2005–2010)
(2006/2270(INI))

Majandus- ja rahanduskomisjon

Raportöör: Ieke van den Burg

PR_INI

SISUKORD

	lehekülg
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK	3
SELETUSKIRI	10

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

valge raamatu: finantsteenuste poliitika (2005–2010) kohta (2006/2270(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni valget raamatut: finantsteenuste poliitika (2005–2010) (KOM(2005)0629);
- võttes arvesse komisjonis vastu võetud finantsteenuste tegevuskava (KOM(1999)0232) rakendamist, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2003. aasta direktiivi 2003/6/EÜ siseringitehingute ja turuga manipuleerimise (turu kuritarvitamise) kohta¹, Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/39/EÜ finantsinstrumentide turgude kohta, millega muudetakse nõukogu direktiive 85/611/EMÜ ja 93/6/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2000/12/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 93/22/EMÜ², Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. detsembri 2004. aasta direktiivi 2004/109/EÜ läbipaistvuse nõuete ühtlustamise kohta teabele, mis kuulub avaldamisele emitentide kohta, kelle väärtpaberid on lubatud reguleeritud turul kauplemisele, ning millega muudetakse direktiivi 2001/34/EÜ³, kapitalinõuete direktiive (Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2006. aasta direktiiv 2006/48/EÜ krediitiasutuste asutamise ja tegevuse kohta (uuestisõnastamine)⁴ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2006. aasta direktiivi 2006/49/EÜ investeerimisühingute ja krediitiasutuste kapitali adekvaatsuse kohta (uuestisõnastamine)⁵) ning ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv nende äriühingute aktsionäride hääleõiguse kasutamise kohta, mille registreeritud asukoht on liikmesriigis ja mille aktsiatega kaubeldakse reguleeritud turul, ning direktiivi 2004/109/EÜ muutmise kohta (KOM(2005)0685);
- võttes arvesse komisjoni töödokumenti – finantsteenuste ühtne turg 2006. aasta arenguaruandes;
- võttes arvesse Euroopa 7. novembri 2006. aasta tegevusjuhendit kliiringu ja arvelduste kohta⁶ ning eurosüsteemi ettepanekut töötada välja keskpanga rahaga tehtavate väärtpaberitehingute arveldussüsteem (TARGET2 väärtpaberid);
- võttes arvesse komisjoni ettepanekut võtta vastu direktiiv, millega muudetakse nõukogu direktiivi 92/49/EÜ ning direktiive 2002/83/EÜ, 2004/39/EÜ, 2005/68/EÜ ja 2006/48/EÜ seoses finantssektoris vara omandamise ja osaluse suurendamise tehingute suhtes rakendatavate usaldatavusnormatiivide täitmise hindamise menetluskorra ja kriteeriumidega (KOM(2006)0507);
- võttes arvesse finantsteenuste komisjoni 2006. aasta veebruari finantsjärelevalve raportit (Francqi raport), mis avaldati 23. veebruaril 2006;

¹ ELT L 96, 12.4.2003, lk 16.

² ELT L 145, 30.4.2004, lk 1.

³ ELT L 390, 31.12.2004, lk 38.

⁴ ELT L 177, 30.6.2006, lk 1.

⁵ ELT L 177, 30.6.2006, lk 201.

⁶ http://ec.europa.eu/internal_market/financial-markets/docs/code/code_en.pdf.

- võttes arvesse Lamfalussy protsessi jälgiva institutsioonidevahelise järelevalverühma teist vahearuanne, mis avaldati 26. jaanuaril 2007;
  - võttes arvesse Euroopa väärtpaberituru reguleerijate komitee (CESR) raportit ELi väärtpaberiturgude järelevalvevahendite kohta (Himaalaja raport), mis avaldati 25. oktoobril 2004;
  - võttes arvesse Euroopa Parlamendi 28 aprilli 2005. aasta resolutsiooni ELi finantsturgude integratsiooni hetkeseisu kohta¹ ja 4. juuli 2006. aasta resolutsiooni liikumise kohta täiendava konsolideerimise suunas finantsteenuste sektoris²;
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 45;
  - võttes arvesse majandus- ja rahanduskomisjoni raportit (A6-0000/2007),
1. õnnitleb komisjoni tema panuse puhul finantsteenuste tegevuskavasse Euroopa kapitalituru loomise kaudu, mis on maailmas juhtival kohal, muuhulgas ka oma finantsmääruste kvaliteedi ja tugevuse tõttu;
  2. nõuab tungivalt, et liikmesriigid tagaksid finantsteenuste tegevuskava õigeaegse ja järjepideva rakendamise; kutsub komisjoni üles jälgima selle jõustamist ning parandama kolme komitee tasandil jätkuvalt selle kohaldamise järjepidevust;
  3. tervitaks finantsteenuste tegevuskava meetmete majanduslike mõjude põhjalikumat uurimist, pidades silmas Lissaboni tegevuskava strateegiat; palub komisjonil alustada selliseid uuringuid koos oma iga-aastaste arenguaruannete ja rakendamise seirearuannetega;

Turu kontsentreerumine

4. võtab teadmiseks turu ulatusliku kontsentreerumise finantsteenuste tippsektoris suurtes börsiettevõtetes, eelkõige audiitorühingutes, reitinguagentuurides ja investeerimispankades, nõuab tungivalt, et komisjon ja riiklikud konkurentsiametid jõustaksid hoolikalt EÜ konkurentsieskirjad; rõhutab vajadust kättesaadavate kaebe- ja apellatsioonimenetluste järele ning palub komisjoni võtta nõuetekohaselt arvesse kasutajate seisukohta;
5. rõhutab vajadust reitinguagentuuride teenustasude läbipaistvuse ning reitingu- ja konsultatsioonialase tegevuse ning nendega seotud kulude eraldamise järele; rõhutab, et reitinguagentuurid etendavad avalikku rolli, näiteks kapitalinõuete direktiivi kohaselt, ning seega peaksid nad vastama kõrgetele juurdepääsu-, kvaliteedi- ja usaldusväarsuse standarditele; nõuab tungivalt, et väärtpaberituru ja börsikomisjon (SEC) ning Euroopa väärtpaberituru reguleerijate komitee jälgiksid Väärtpaberite Järelevalve Rahvusvahelise Organisatsiooni tegevusjuhendi alusel hoolikalt reitinguagentuure ning annaksid nõu, kas edasised õigusloomealased sammud on vajalikud;

¹ ELT C 45 E, 23.2.2006, lk 140.

² P6_TA(2006)0294.

6. ootab pärast direktiivi 2004/39/EÜ¹ (finantsinstrumentide turgude kohta) rakendamist suuremat konkurentsi kauplemiskeskondade seas, aga ka suurte börside kasvavat konsolideerimist; usub, et on vaja eeskirjade ja järelevalve tugevamat atlandiülest lähenemist; rõhutab, et hea valitsemistava on kohustuslik ning et kasutajate mõju ei tohiks omandi muutumisega nõrgeneda;
7. nõudes 2001. aasta Giovannini aruandes tuvastatud tõkete kõrvaldamisel edasiminekut, kinnitab tungivalt vajadust parandada kauplemisjärgset infrastruktuuri, pidades silmas nii hindade läbipaistvust ja konkurentsi kui üldsuse huvi arveldamise turvalisuse vastu; kavatab sellega seoses hoolikalt jälgida tegevusjuhendit ja TARGET2 väärtpaberite projektiga seoses toimuvaid muutusi;
8. juhib tähelepanu volikirja alusel hääletavate vahendajate kasvavale mõjule; palub komisjonil hoolikalt jälgida menetluses oleva direktiivi (äriühingute aktsionäride hääletusõiguse kasutamise kohta (KOM(2005)0685)) mõju, mis soodustab volikirja alusel hääletamist, ning esitada turu valitsemise, turu kuritarvitamise ning selliste vahendajate huvide konflikti ohu vastased sihtmeetmed;
9. juhib tähelepanu, et paljud suured investeerimispannad osutavad teenuseid kõigile tipptaseme emitentidele ja investoritele, sealhulgas endale; tervitab igati järelevalveasutuste suuremat valvsust selgete turuga manipuleerimise juhtumite, siseringitehingute või enne ametlikku kauplemist tehtud tehingute (*front-running*) suhtes; nõuab tungivalt, et komisjon algataks Ameerika Ühendriikide seadusandjatega koostöös sektori põhjaliku uuringu, et kontrollida, kas ettevõtete sisesed tegevusjuhised ja infobarjäärid on äriühingu juhtimise ja turu läbipaistvuse kohase taseme saavutamiseks ning huvide konflikti vältimiseks piisavad;

Alternatiivsed investeerimisvahendid

10. on täielikult teadlik alternatiivsete investeerimisvahendite (riskihajutamismfondid ja erakapitaliinvesteeringud) kiirest esiletõusust, mis tekitavad turul likviidsust ja hajutavad riske, kuid võivad samuti kaasa tuua süsteemse riski, ettevõtete üha kõrgema oma- ja laenukapitali ning võlasuhete taseme ja muuta teised rahandusasutused riskide suhtes väga vastuvõtlikuks;
11. avaldab kahetsust, et komisjoni uuringutes on siamaani keskendunud ainult selliste vahendite kasvu tõketele ning mitte äriühingute juhtimise ja investeerimispoliitikaga seotud avalikustamismõnede puudustele ega intensiivfinantseerimise ning riski juhtimise ja hajutamise taset käsitlevate eeskirjade kohandamisele; palub laiemat ja kriitilisemat lähenemist;
12. nõuab tungivalt, et komisjon hindaks järelevalve kvaliteeti ELi-välistes kohtades ja tõhustaks koostööd; soovib tasakaalustavate meetmete, nagu teatavatelt finantstehingutelt tasutavate maksude uurimisel ühineda Ameerika Ühendriikidega;

Rahastamisele juurdepääs jaemüügisektoris

---

¹ ELT L 145, 30.4.2004, lk 1.

13. märgib, et ELi finantsteenuste jaeturu piiriülene integratsioon on endiselt väike; märgib, et tarbijad eelistavad virtuaalsetele institutsioonidele füüsiliselt eksisteerivaid institutsioone, mille tulemusena püsib peamiselt kohalik finantseerimisstruktuur; hoiatab riiklike tarbijakaitsetraditsioonide ja õigussüsteemide lihtsa asendamise eest universaalse ühtlustamisega;
14. eelistab keskendunumat lähenemisviisi, mis on suunatud liikuvaid piiriüleseid kasutajaid takistavatele konkreetsetele tõketele; julgustab finantsteenuste sektorit välja arendama üleeuroopalisi katselisi finantstooteid, nagu pensionid, hüpoteegid või kindlustustooted, ning kutsub komisjoni üles arendama välja õigusloome ja järelevalve, lepinguõiguse ja tarbijakaitse kohane raamistik, et need tooted oleksid Euroopa Liidus teisaldatavad ja vastastikku tunnustatud;
15. on võtnud igati teadmiseks sektori uuringud jaepanganduse ja maksekaartide süsteemide alal, kus olukorda saab mitmes valdkonnas parandada, kuid hoiatab, et olemasolevate ebatäiuslike süsteemide avamine ei tohiks viia olukorrani, kus turu kontsentreerumise kõrge tase võiks tekitada uued puudujäägid ja hinnapiirangud;
16. tunnustab vananemise väljakutset; rõhutab ametipensionide kollektiivse teise samba potentsiaali lisaks asjaomastele solidaarsuspõhiste esimese samba pensioniskeemidele ning kinnitab direktiivi 2003/41/EÜ¹ (tööandjapensioni kogumisasutuste tegevuse ja järelevalve kohta) sätte pensionifondide konkreetse õigusloomealase raamistikuna;
17. märgib, et liiga paljudel ELi kodanikel ei ole juurdepääsu põhilistele finantsteenustele; palub komisjonil korraldada uuring selliste teenuste, nagu pangakontod, sularahaautomaadid, maksekaardid ja odavad laenud, juurdepääsetavuse kohta; julgustab ette nägema üleüldiste teenuste osutamise kohustust rahandusasutustele selliste põhiteenuste osutamiseks;
18. juhib tähelepanu sisserändajate rühmadele spetsiifiliste finantsteenuste selliste osutajate arvu kasvule, kes teevad rahaülekandeid ja arendavad islamipangandust; hoiatab, et niisugustele uutele nišiettevõtetele esitatavad nõudmised peavad olema ühtsed, kuid mitte liiga piiravad, vältimaks nende kadumist halli tsooni, kus järelevalve ei ole enam üldse võimalik;
19. tervitab kasvavat tähelepanu mikrokrediidi andmisele panusena füüsilisest isikust ettevõtjate ja alustavate ettevõtete tegevusse; palub kohandada Baseli eeskirjad mikrokrediidi portfelli jaoks ning piirata väikelaenudega sageli kaasnevaid ulatuslikke kulusid; nõuab tungival, et komisjon koostaks mikrofinantseerimise tegevuskava, kasutades Euroopas ja väljaspool rakendatavaid häid tavasid;

Finantsalased teadmised ja kasutajate panus poliitika kujundamisse

20. usub, et Euroopa integreeritud finantsturu rajamine hõlmab enam kui vaid tarbijatele laiema valiku pakkumist; rõhutab, et finantsalaste teadmiste edendamine ning juurdepääs asjakohasele teabele ja erapooletutele investeerimisnõuannetele on hädavajalik;

---

¹ ELT L 235, 23.9.2003, lk 10.

21. toetab tugevalt komisjoni algatusi finantssuutlikkuse tõstmiseks ning kutsub komisjoni ja liikmesriike üles suurendama jõupingutusi eriprogrammide ja veebilehtede loomiseks, kuid nõuab samuti tungivalt, et finantssuutlikkus muudetaks põhihariduse lahutamatuks osaks;
22. tervitab finantsteenuste tarbijarühma asutamist ning jõupingutusi kaasata kasutajate esindajad ekspertrühmadesse ja konsultatsioonidesse; märgib, et sellegipoolest jääb tarbijate ja lõppkasutajate, näiteks väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete hääl finantsteenuste sektori omale alla; soovib luua Euroopa eelarverida, et rahastada finantsturu eriteadmisi tarbija- ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete organisatsioonides, et toetada finantsteenuste tegevuskava konsultatsioonimenetlusi;

Parem õigusloome

23. on täielikult pühendunud parema õigusloome eesmärkidele ja professionaalsetele mõju hindamistele ning rõhutab, et hindamised ei tohiks piirduda finantsaspektidega, vaid peaksid võtma nõuetekohaselt arvesse sotsiaalseid, ühiskondlikke, keskkonna-, kultuurilisi ja muid aspekte;
24. tervitab komiteemenetluse kokkulepet ning on pühendunud asjaomaste õigusaktide kohandamisele finantsvaldkonnas; soovib sama moodi muuta Lamfalussy-eelseid õigusakte; nõuab kindlalt, et Euroopa Parlamendil võimaldataks saata 2. tasandi (L2) komiteedesse vaatlajaid;
25. taotleb võimaluse korral kiireid õigusloomemenetlusi, kuid hoiatab, et kokkulepete esimesel lugemisel vastuvõtmise seadmine eesmärgiks ei tohiks halvendada otsustamise kvaliteeti ega kahjustada demokraatlikku protsessi; soovib nendele menetlustele hinnang anda ning arendada läbipaistvuse ja demokraatliku kontrolli tagamiseks menetluskorda;

Süsteemsed riskid

26. võtab teadmiseks innovatiivsed riskide maandamise tehnikad, krediituletisinstrumentide turgude märkimisväärse kasvu, suurte üleeuroopaliste finantskontsernide suurenenud süsteemse tähtsuse ning mittepanganduslike rahandusasutuste, nagu riskihajutamisfondid ja erakapitalil põhinevad investeerimisfirmad, kasvava rolli;
27. juhib tähelepanu, et nimetatud muudatused turul muudavad ühtlasi süsteemse riski olemust, allikat ja ülekandumist ning sellega olemasolevate riski eelneva maandamise vahendite tõhusust, ning nõuab süsteemse riski allikate ja sellega seotud finantskriiside dünaamika väljaselgitamist ning hindamist kirjeldatud muutuste taustal;
28. on mures, et praegune killustatud järelevalveraamistik ei suuda sammu pidada finantsturu dünaamikaga ning võib takistada piisavat ja kiiret reageerimist suurte, mitut liikmesriiki mõjutavate süsteemsete riskide puhul;
29. hindab majandus- ja rahandusministrite nõukogu otsust alustada kriisiõppust, et kontrollida usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalveasutuste, rahandusministrite ja keskpankade reageerimise asjakohasust, ning julgustab ühist töörühma järelemeetmete

võtmiseks moodustatud organina tegema julgeid järeldusi, isegi siis, kui need on poliitiliselt tundlikud;

Õigusaktide ja järelevalve korraldus

30. peab märkimisväärseks tööd, mida Euroopa õigusloomekomiteed (Euroopa väärtpaberituru reguleerijate komitee, Euroopa pangajärelevalve komitee ning Euroopa kindlustuse ja ametipensionide järelevalve komitee) on teinud turgude konsulteerimisel, komisjoni ja nõukogu 2. tasandi komiteede nõustamisel ning eelkõige õigusloome ja järelevalvega seotud tavade lähendamise arendamisel;
31. nõuab tungivalt, et kolm 3. tasandi (L3) komiteed parandaksid valdkondadevahelist järjepidevust usaldatavusnormatiivide valdkonnas ning kontsernide järelevalve-eeskirju samade või sarnaste toodetega tegelevate suurte finantskontsernide puhul ning annaksid vajaduse korral seadusandjatele nõu eeskirjad vastavalt läbi vaadata;
32. kutsub 2. ja 3. tasandi komiteesid üles piirama riiklikku kaalutusõigust ja ülemääraste nõuete kehtestamist; usub, et abi võib olla sellest, kui 3. tasandi komiteed võivad samuti üha enam tegutseda kvalifitseeritud hääleteenamusega otsustamise alusel;
33. rõhutab koostööd tegevate järelevalveasutuste integreeritud Euroopa süsteemi, mis suudab tagada nii suurte finantsasutuste kui ka kohalikele riiklikele traditsioonidele tuginevate üksuste järelevalve, tähtsust; rõhutab, et kõik selle süsteemi osad peavad võtma oma äritegevuse kohapealse järelevalve meetodites nõuetekohaselt arvesse nimetatud traditsioone;
34. märgib, et turu tipposalejate süsteemsete ja usaldatavusnormatiividega seotud riskide tegelikuks järelevalveks on praegune koostöösüsteem liiga nõrk, ning edendab kõnealuse süsteemi sees hästivarustatud täidesaatvat Euroopa usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalveasutust, kellel on asjaomased volitused suurte piiriüleste ja valdkondadevaheliste konglomeraatide järelevalveks; julgustab koostama liikmesriikide ja keskpankade vahelisi kokkuleppeid ja tegevusjuhendeid selliste tippstruktuuride finantspanganduse kohta, pidades silmas käendamise- ja laenuandjate kohustusi;
35. on teadlik, et paljudes liikmesriikides volituste üleandmise suhtes juhtivatele või päritoluriigi järelevalveasutustele valitsevad kahtlused võivad tekitada neis vastumeelsust sellise ülemstruktuuri aktsepteerimise suhtes; rõhutab aga, et keskses süsteemis osalemine suurendab väiksemate seadusandjate mõju, võrreldes praeguse olukorraga, mille puhul nad peavad paljus tuginema päritoluriigi vähestele suurtele järelevalveasutustele;
36. on lootusrikas järelevalveasutuste kolleegiumide suhtes, kes tegelevad mitmes jurisdiktsioonis asuvate finantskonglomeraatidega; märgib siiski, et nendel kolleegiumidel puudub riiklik mandaat volituste ülevõtmiseks, enamusotsuste vastuvõtmiseks või lihtsalt piisavate vahendite ja teadmiste suunamiseks kolleegiumi töösse; on mures, et siinkohal tulevad tegelike kriisiolukordade tekkimisel nähtavale ka sellise vabatahtliku koostöö piirangud;
37. on seisukohal, et on soovitatav rollide täpsem jaotus nõukogu, komisjoni ja 3. tasandi

komiteede vahel; on samuti seisukohal, et tugevaks järelevalveks (eelkõige juhtudel, mille puhul on selge seos konkurentsiküsimustega) on vaja kõrget sõltumatuse ja neutraalsuse taset, mida ei saa hästi ühendada üldise poliitilise profiiliga;

38. tunneb heameelt majandus- ja rahandusministrite nõukogu otsuse üle moodustada pikaajaliste järelevalveküsimuste tarvis finantsteenuste komitee alltöörühm, kes peab esitama aruande 2007. aasta oktoobris; eeldab, et töörühm annab praegusele olukorrale õiglase hinnangu ning kordab oma ettepanekut asutada uus institutsioonidevaheline „tarkade isikute” töörühm, et hoogustada konkreetseid edasisi samme finantsalase õigusloome ja järelevalve korralduse integratsiooni ja tõhususe nimel;
39. kutsub institutsioonidevahelist järelevalverühma üles mitte piirduma tehnilise protsessi järelevalvega, vaid kasutama erialateadmisi sügisel oma lõppjäreldest tulevikku vaatavasse arutellu panustamiseks;

Globaalne mõju

40. usub, et järelevalve korraldus Euroopa tasandi tippsektori puhul võib tugevdada Euroopa Liidu globaalset mõju ning tasakaalustada Ameerika Ühendriikide valitsemist isereguleeruvates organites, nagu näiteks siseauditi talituse juhatus; loodab, et on samuti võimalik taastada Rahvusvahelise Valuutafondi positsioon tegeliku globaalse rahandusasutusena ning osalejana kriiside vältimisel ja globaalse tasakaalustamatuse kõrvaldamisel;
41. rõhutab Basel II rakendamise tähtsust Ameerika Ühendriikide ametiasutuste poolt ja raamatupidamisstandardite vastastikust tunnustamist väärtpaberi- ja börsikomisjoni poolt ning nõuab tihedamat koostööd Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vahel intensiivfinantseerimisvahendite, nagu riskihajutamistfondid, järelevalvel;
42. juhib tähelepanu Euroopa Liidu juhtivale rollile praeguses töös projekti „Solvency II” raamistikus ning eeldab, et see mõjutab globaalset õigusloomesüsteemi ja Rahvusvahelise Kindlustusjärelevalve Assotsiatsiooni standardeid seadvat tegevust;

o   o
o

43. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

SELETUSKIRI

Finantsteenuste tegevuskava on aidanud kaasa integreeritud ja hästitoimiva Euroopa kapitalituru loomisele, mis asub maailmas juhtivale kohale eelkõige oma õigusloome kvaliteedi ja tugevuse tõttu. Nüüd on küsimus selles, kes sellest edust kasu saab. Kas lõppkasutajad saavad samavõrra kasu kui suured rahvusvahelised osalejad, kes tugevdasid oma rahvusvahelist positsiooni konsolideerimise käigus, mis viis üsna valitsevatele positsioonidele finantsturgude tipus?

Konsolideerumine turu tipus on tugev: 30–40 suurt piiriülest finantsasutust ja suur koondumine mitmes liikmesriigis. Ühinemine ja omandamine on olnud aktiivsed ning uute liikmesriikide turgudel valitsevad välismaised osalejad. Valdkondadevahelised piirid hägustuvad üha enam selliste direktiivide mõjul nagu finantsinstrumentide turgude direktiiv, mis on viinud algatusteni nagu projekt „Turquoise” alternatiivsete kauplemiskeskondade valdkonnas, ning kapitalinõuete direktiivid ja projekt „Solvency 2”, mis pakuvad pangandus- ja kindlustustegevuse lähenemisvõimalust edasiarendatud riskijuhtimissüsteemide kaudu.

Konsolideerumise kõrge tase võib tuua kaasa konkurentsivõime ja turutõrgetega seotud probleemid. Kas suur börsiettevõtte (kantud ühe suurema sellisesse konsolideerimisprotsessi täielikult kaasatud börsi nimekirja) suudab ellu jääda ilma ühe või mitme kolme suurema reitinguagentuuri reitinguta, ilma tippu kuuluvate investeerimispankade teenusteta suure omandamise või ühinemise puhul, ilma üheta neljast suurest audiitorühingust nende raamatupidamisaruannete tarvis?

Mis toimub Londoni ja teiste finantskeskuste infobarjääride taga ja vahel? Kas turu tipuosas on konkurents piisav? See on minu esimene selles raportis tõstatatud küsimus, mis viib soovitud korraldada põhjalikumad majandusmõtjude uuringud ja konkurentsipeadirektoraadi valdkonna uuringud, võimaluse korral koostöös Ameerika Ühendriikide ja muu maailma ametiasutustega.

Teine tähtis aktuaalne nähtus on alternatiivsete investeerimisettevõtete kiire tõus, kusjuures sageli asuvad need eksootilistes paikades väljaspool ELi. Kas erakapitaliinvesteeringute ettevõtted ja riskihajutamised toovad tegelikule majandusele soovitud investeeringud innovatsiooni, jätkusuutlikku kasvu, kõrgema kvaliteediga töökohtadesse ja sotsiaalsesse ühtekuuluvusse? Või on nad ettevõtete võlakooormusega seoses toonud kaasa kõrgema oma- ja laenukapitali suhte, halvendades nende võlakirjade seisundit, ning suurendanud keeruliste finantstoodete, nagu krediidiriski tuletisinstrumentide, keerukust ja nendega kaasnevate riskide vastastikust sõltuvust? Kas riskihajutamistehnikad, mis vähendavad üksikute investorite riske, suudavad ka jaotada ja vähendada riske makrotasandil või tingivad need vaid karjamentaliteeti?

Tundub, et siamaani propageerib komisjoni volinik McCreevy neid alternatiivinvestoreid ainult likviidsuse andjate ja aktiivsete aktsionäridena. Tema põhimure on kõrvaldada tõkked kinniselt turustamiselt ning ta on vastu mis tahes arutelule edasise õigusloome üle. Usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalveasutused, keskpangad ja EKP, nagu ka asjaomased asutused Ameerika Ühendriikides, saavad üha teadlikumaks finantsstabiilsusest ja

kaasnevatest süsteemsetest riskidest. On algatatud mõningaid uurimusi turuga manipuleerimise ja siseringitehingute asjus. Ettevõtete üha kõrgem oma- ja laenukapitali ning võlasuhe, emissioonipankade suurenevad riskid ning riskide eraldamiseks ja hajutamiseks mõeldud finantstehnikate (nagu näiteks krediidiriski tuletisinstrumendid) üha keerulisem ülesehitus on päädinud hoiatuste ja uuringutega. Suurema riskide hajutamise ja likviidsuse vastandiks on investeringute ja riskide suurem vastastikune sõltuvus, mis suuremate kohustuste täitmatajätmise puhul võib kaasa tuua ettenägematud dominoefektid kogu globaalsel finantsturul. Lisaks süsteemi reguleeritud osade individuaalsele sõelumisele ja jälgimisele ning reguleerimata osade paremale kaardistamisele ja jälgimisele on vaja kõigi järelevalveasutuste ja poliitiliste osalejate vahelises koostöös üldist süsteemi- ja tegevusriskide usaldatavusnormatiivide makrohindamist.

Raporti kolmas teema on integratsiooni palju väiksem ulatus finantsteenuste jaemüügiturektoris. Jaeturu finantseerimise traditsiooniliste kohalike struktuuride püsivale prevaleerimisele vastukaaluks ei saa lihtsalt riiklikke turge avada, sundides jõuga omaks võtma välismaiseid tooteid ja müügimeetodeid nende päritolumaajärelevalve- ja tarbijakaitsekorra alusel. Tarbijakaitse traditsioonid ja äritegevuse järelevalve on tihedalt seotud erinevate õigus- ja sotsiaalmajandussüsteemidega ning neid ei tohiks niisama lihtsalt asendada universaalse ühtlustamisega. Siin tuleks pigem keskenduda liikuvate kasutajate konkreetsetele piiriülestele nõudmistele kui ambitsioonidele edendada konkurentsi ja valikuvõimaluste suurendamiseks piiriülest kauplemist kohalike kasutajate seas. Raportöörile meeldiks, kui finantsteenuste sektor arendaks välja katselised üleeuroopalised finantstooted, nagu pensionid, hüpoteegid või spetsiaalsed kindlustustooted. Nende toodete ELi-siseseks piiriüleseks teisaldamiseks tuleks välja arendada järelevalve, lepinguõiguse ja tarbijakaitse kohane raamistik, mida tunnustavad vastastikku kõik asjaomased seadusandjad.

Füüsilisest isikust ettevõtjate ja oma äri alustada üritavate varem mitteametlikku sektorisse kuulunud isikute nõudlust mikrokrediidi järele hakati tunnustama alles hiljuti ning traditsioonilised krediidiasutused annavad krediiti vastumeelselt. Raportööri soovitusel kohaselt, mis põhineb parimatel juriidilistel ja õiguskeskkonna tavadel Euroopas ja väljaspool, peaks komisjon esitama mikrofinantseerimise tegevuskava.

Selles peatükis mainitakse ka edasise demograafilise tasakaalustamatuse jätkusuutlikku rahastamist kogumispensionisüsteemide kaudu. Pensionäridele mõeldud esimese samba põlvkondadevahelise ümberjaotuse kõrval mängivad rolli ka teise samba ametipensionid. Nende kättesaadavaks tegemine rohkematele kui vaid vähestele õnnelikele on suur väljakutse. Eelkõige tuleks edasi arendada solidaarsuspõhist teist sammast (sissemaksega määratud pension) ning sellele ei tohiks vastu töötada ega seda ohustada õigusaktide ega sätetega, mis kipuvad kaasa tooma kvalitatiivselt halvemad süsteemid, mis panevad kogu investeerimisriski üksikisikust osalejale. Usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalveks tuleks eristada konkreetset tööandja pensioniinstituutide tegevuse ja järelevalve direktiivi üldisest Solvency II lähenemisviisist.

Teine põhiküsimus on juurdepääs põhiteenustele. Pangakonto, juurdepääs sularahaautomaatidele, kaardimakse- või muudele turvalistele maksesüsteemidele, võimalus teha odavalt rahaülekandeid, raha säästa või laenata – need on peamised vajadused, mis peaksid olema kättesaadavad kõigile kodanikele. See ei ole aga igal pool enesestmõistetav. Vähene sissetulek, varasem võlgnikustaatus, elamine vales ümbruskonnas või isegi vale nimi jätab paljud Euroopa kodanikud ilma võimalusest saada panga kliendiks või ei lase neil

kasutada peamisi finantsteenuseid. Komisjoni palutakse algatada Euroopa uuring, et hinnata juurdepääsu peamistele finantsteenustele ning kaaluda, kas ja millises ulatuses on soovitatav ja võimalik kehtestada rahandusasutustele nende põhiteenuste osutamiseks üldised teenuste osutamise kohustused.

Neljas soovitude kogum on pühendatud finantsalaste teadmiste tugevdamisele ning kasutajate kaasamisele poliitika kujundamisse. Finantskeskkonnas, kus on palju uusi ja keerulisi tooteid ning kavalad müügi- ja turustustehnikaid, ei piisa ainult ütlusest, et suurem valik on tarbijatele parem. Lisaks läbipaistvus- ja kaitseraamistiku nõuetele on üldsuse ülesanne edendada ka finantsalaseid teadmisi ja tarbijate koolitamist. OECD soovitas 2005. aastal suurendada finantsharidusele ja -suutlikkusele suunatud jõupingutusi. Viimased uuringud viitavad ebameeldivale pildile, mille puhul üks rabavaid tõendeid on see, et noorte toimetulek on nende vanemate omast veelgi kehvem. On selge, et kasvav finantssuutlikkus ja finantsalase hariduse parandamine eriprogrammide ja veebilehtede kaudu, kuid samuti põhihariduse lahutamatu osana, on kohustuslik, ehkki seda ei tohiks pidada usaldatavusnormatiivide kaitse ja järelevalve aseaineks.

Võrreldes finantsteenuste osutajate tohutu panusega õigusaktide koostamisse ja poliitika kujundamisse Euroopa tasandil, ei ole tarbijatel ja kasutajatel, nagu näiteks väikestel ja keskmise suurusega ettevõtetel, praktiliselt sõnaõigust. 2004. aastal asutas komisjon finantsteenuste kasutajate foorumi FIN-USE, kus 14 sõltumatut eksperti annavad individuaalsel alusel oma panuse finantsturu dokumentidesse, mille kallal töötab turunduse peadirektoraat. Selle asjakohasust ja tõhusust hinnatakse käesoleval kevadel. Peale selle akadeemilise foorumi asutati suvel 2006 finantsteenuste tarbijarühm, mis – tervise ja tarbijakaitse peadirektoraadi tarbijadialoogi allrühmana – kavatseb sõlmida tugevamad sidemed tarbijaorganisatsioonidega. Meie enda kogemus Euroopa Parlamendis näitab, et finantsteenuste tegevuskava eri dokumentide lobitöös on tarbijate ja lõppkasutajate panus tõsisel määral puudulikult esindatud. Raportöör soovib komisjonil kaaluda nende ekspertide osaluse toetamist ja rahastamist, kes on selgelt seotud Euroopa tarbijate ning finantsturu toodete ja teenuste kasutajate organisatsioonidega või isegi nende juurde määratud ning kes suudavad finantsteenuste tegevuskava valdkonnas kogu konsultatsiooni- ja õigusloometegevusega sammu pidada.

Institutsioonilises sfääris kordab raportöör tegevussuunda, mida järgib Euroopa Parlamendi majandus- ja rahanduskomisjon, kes on keskendunud paremale õigusloomele, muu hulgas mõjude hindamise ning pideva rakendamise ja jõustamise kaudu. Komiteemenetluse kokkuleppele antakse kinnitus ning korraldatakse nõuet Euroopa Parlamendi vaatlejate kaasamise kohta 2. tasandi komiteedes.

Rohkesti tähelepanu pühendatakse õigusloome ja järelevalve korraldusele. Raportöör hoiatab, et praegune killustatud järelevalveraamistik ei pruugi suuta sammu pidada finantsturgude dünaamikaga, eelkõige uute keeruliste toodete ning nende makrotasandi vastasmõju ja mõju järelevalvel. Ehkki võib öelda, et praegune süsteem suudab tagada äritegevuse tõhusa järelevalve riiklike traditsioonide ning kohapealse järelevalve meetodite puhul, kaitseb raportöör järelevalve- ja jõustamissüsteemi, mis hõlmab ka Euroopa tasandi hästivarustatud täidesaatvat tasandit, kellel on volitused suurte piiri- ja valdkonnaüleste finantskonglomeraatide usaldatavusnormatiivide ja süsteemse riski järelevalveks.

Raportöör tervitab nõukogu ja EKP ühise töörühma tegevust, kes teeb järeldusi 2006. aasta

aprillis korraldatud kriisiõppuse õppetundidest, ning finantsteenuste komitee allrühma moodustamist, kes hakkab tegelema järelevalvekorralduse pikaajalisemate probleemidega. Korraldatakse Euroopa Parlamendi ettepanekut asutada uus kõrgetasemeline „tarkade isikute” töörühm ning institutsioonidevahelist järelevalverühma julgustatakse visandama mõningaid edasisi jooni Lamfalussy protsessi tuleviku kohta. Sügisel ilmuvad erinevad raportid olukorra hindamiseks ning et panna alus järgmistele sammudele õigusloome- ja järelevalvestruktuuris. Finantsteenuste tegevuskava edasine areng ja edu nõuab usaldusväärset professionaalset hästivarustatud Euroopa järelevalvestruktuuri, mis konkureerib hästi 30 – või edasise konsolideerumise puhul isegi vähema – suure Euroopa tasandil tegutsejaga ning mis võiks ka väljastpoolt tugevdada Euroopa mõju globaalsetele eeskirjadele ning nende täitmisele pööramist Euroopa turgudel, kuid väljaspool Euroopa Liitu tegutsevate osalejate puhul.